

**«Музыка теориясы» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Мазмұны: «02150200 – Музыка теориясы» мамандығы, 4S02150201 - Муzyкaтaнyшы, балалар музыка мектебінің оқытушысы біліктілігіне арналған «Музыка теориясы» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
1	Музыкалық дыбыстарының қасиеттері	1	Музыкалық дыбыс. Музыкалық құрылым. Табиғи дыбыс қатары. Диапазон және регистрлер. Біркелкі-темперацияланған құрылым. Камертон.
2	Музыканы нотаға түсіру	2	Еуропалық нотация тарихынан қысқаша мәліметтер. Ноталық жазба жүйесі. Кілттер. Қазіргі нотация.
3	Ырғақ. Өлшем. Топтастыру	3	Ұзақтықтар. Ырғағына қарай бөлу. Метр. Өлшем.
		4	Полиметрия. Синкопа. Аспаптық және вокалдық топтастыру
4	Интервалдар. Ладтағы интервалдар	5	Әуендік және гармониялық интервалдар. Сатылы және тондық шама. Консонанстар және диссонанстар. Қарапайым және құрамдас интервалдар. Интервалдар айналымы.
		6	Мажор және минор (табиғи, гармониялық және әуендік) сатыларындағы интервалдар. Интервалдардың шешілімі.
5	Аккордтар. Ладтағы аккордтар	7	Үндестік. Аккорд. Аккордтардың түрлері. Үшдыбыстылықтар. Септаккордтар.
		8	Мажор мен минор (натуралды, гармониялық және әуендік) сатыларындағы аккордтар. Негізгі және жанама үшдыбыстылықтар, септаккордтар.
6	Лад және тональдік	9	Ладтың жалпы түсінігі. Дыбыс қатары. Диатоника. Монодиялық саздар. Гармониялық жүйенің мажор-минорлы ладтары. Мажор мен минор лад сатыларының функционалдық қатынастары. Минор мен мажордың түрлері. Тональдік.
		10	Параллель, аттас, бір терциялық тональдіктер
7	Ладтық альтерация. Хроматизм	11	Альтерация ұғымы. Альтерация түрлері. Саздық альтерация, хроматизм. Хроматикалық интервалдар.
		12	Энгармонизм және оның түрлері. Интервалдар энгармонизмі. Аккордтар энгармонизмі.

8	Модуляция. Тональдіктер туыстығы. Хроматикалық гамма.	13	Модуляция түрлері. Ауытқулар. Модуляциялық альтерация. Тональдіктер туыстығы. Туыстықтың бірінші дәрежесі.
		14	Мажор мен минордағы хроматикалық гамма.
9	Әуен. Мелизмдер	15	Әуен. Интонациялық даму принциптері. Шарықтау шегі. Секвенция. Мелизмдер, олардың түрлері.
10	Музыкалық жүйе және фактура	16	Монодиялық (бірдауысты) және көпдауысты (полифониялық және гармониялық) жүйе. Моножелілік, полифониялық, аккордты және гомофонды фактура.
11	Музыкалық синтаксис	17	Музыкалық форма. Құрастырудың негізгі формалаушы функциялары. Негізгі синтаксистік құрылымдар – мотив, фраза, сөйлем, кезең.
Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б).			

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Музыкалық дыбыстарының қасиеттері. Музыкалық құрылым. Табиғи дыбыс қатары. Диапазон және регистрлер. Біркелкі-темперацияланған құрылым.

Музыканынотағатүсіру. Әріп пен буын арқылы дыбыстарды белгілеу. Ноталық жазба жүйесі. Кілттер. Қазіргі нотация.

Ырғақ. Өлшем. Топтастыру. Ұзақтықтар. Ырғағына қарай бөлу. Метр. Өлшем. Полиметрия. Синкопа. Берілген ырғақтық сурет бойынша жанрына нықтау. Аспаптық және вокалдық топтастыру.

Интервалдар. Саздағы интервалдар. Консонанстар және диссонанстар. Қарапайым және құрамдас интервалдар. Интервалдар айналымы. Мажор және минор (табиғи, гармониялық және әуендік) сатыларындағы интервалдар. Интервалдар (түрін, көлемін, шешілімін), қатардағы интервалдарды анықтау.

Аккордтар. Саздағы аккордтар. Аккордтардың түрлері. Үшдыбыстылықтар. Септаккордтар. Мажор мен минор (табиғи, гармоникалық және әуендік) сатыларындағы аккордтар. Негізгі және жанама үшдыбыстылықтар, септаккордтар. Аккорд (оның түрін, құрылымын, тондарын), қатардағы аккордтарды анықтау. Берілген дыбыстан немесе берілген тональдікте аккордтарды құру.

Лад және тональдік. Диатоника. Монодиялық саздар. Гармониялық жүйенің мажор-минорлы саздары. Мажор мен минор ладтар сатыларының функционалдық қатынастары. Минор мен мажордың түрлері. Тональдіктерді, музыкалық үзіндінің саз құрылымын анықтау. Әр түрлі ладтардың дыбысқатарын құру. Параллель, аттас және біртерциялық тональдіктерді табу.

Модуляция. Тональдіктер туыстығы. Хроматикалық гамма. Модуляция түрлері. Ауытқулар. Модуляциялық альтерация. Тональдіктер туыстығы. Туыстықтың бірінші дәрежесі. Мажор мен минордағы хроматикалық гамманы құру. Модуляцияларды табу.

Әуен. Мелизмдер. Интонациялық даму принциптері. Шарықтау шегі. Секвенция. Мелизмдер, оның түрлері. Секвенция буындарының түрлері мен санын анықтау.

Музыкалық жүйе және фактура. Монодиялық (бірдауысты) және көпдауысты жүйе (полифониялық және гармониялық). Моножелілік, полифониялық, аккордты және гомофонды фактураны анықтау.

Музыкалық синтаксис. Негізгі синтаксистік құрылымдар – мотив, фраза, сөйлем, кезең.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін – 2 балл, жіберілген бір қате үшін – 1 балл, екі және одан көп қате жауап үшін – 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. Абызова Е. Задачи и упражнения по теории музыки. – М.: Музыка, 2013.
2. Алексеев Б., Мясоедов А. Элементарная теория музыки. – М., 1986
3. Афонина Н.Ю. Упражнения по теории музыки. – Санкт – Петербург, 2003
4. Бершадская Т. Теория музыки. – СПб., 2004.
5. Вагапова Р.Р., Сагитова А.Г. Сборник творческих заданий олимпиад по музыкально-теоретическим дисциплинам (теория музыки, сольфеджио, гармония). – Астана, 2017.
6. Вахромеев В.А. Элементарная теория музыки. – М., 2002.
7. Красинская Л., Уткин В. Элементарная теория музыки. – М., 1991.
8. Лукьянова Р.В., Мылтыкбаева М.Ш., Мосиенко Д.М. Сборник контрольно-тестовых заданий по дисциплинам музыкально-теоретического цикла. – Астана, 2017.
9. Островский А.Л. Курс теории музыки. – Л., 1978.
10. Русяева И.А. Устные тесты по элементарной теории музыки. – М., 2015.
11. Руководство к практическому изучению курса теории музыки. – Алматы, 1995.
12. Способин И.В. Элементарная теория музыки. – М., 1979.
13. Холопова В.Н. Теория музыки: мелодика, ритмика, фактура, тематизм. — СПб.: Лань, 2002